

Etika sy moraly momba ny fanamboarana sy fampiasana ireo vaksiny sasany miaro amin'ny Covid-19

Nangonin'i H. Mahasedra Ratsimbarison, 7 mey 2021.

Ity fanadihadina ity dia vokatry ny fahazoako manokana ireo lahatsoratra nangonina voatanisa etsy ambany sy ireo fifanakalozan-kevitra tamin'ireo rahalahy zezoita sy ireo namana mpitsabo izay samy isaorana manokana.

1/ Famokarana ireo vaksiny sasany sy fampiasana sela (cellules) misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza

Ireo vaksiny **AstraZeneca** sy **Johnson & Johnson** dia azo avy amin'ny virosy novonoina (virus inactivé); talohan'ny namonoana ireo virosy ireo dia nampitomboina tao anaty sela voakirakira (cellules cultivées) ireo virosy ireo. [4]

Ho an'ny vaksiny **AstraZeneca**, ireo sela voakirakira ireo dia nalaina tamin'ny taranaka sela (lignée cellulaire) nokirakiraina amam-polo taonany maro, antsoina hoe HEK293. [4]

Ho an'ny vaksiny **Johnson & Johnson**, ireo sela voakirakira ireo dia nalaina tamin'ny taranaka sela (lignée cellulaire) nokirakiraina amam-polo taona maro, antsoina hoe PER.C6. [4]

Ireo HEK293 sy PER.C6 ireo dia samy azo avy amin'ny vondrona sela (tissu cellulaire) tao amin'ny ankizy maty nohon'ny **fanalan-jaza** taona maro lasa. [7]

Ny **fanandramana**, ny **fanatsarana** anaty laboratoara sy ny **famokarana** indostrialy hoan'ireo vaksiny **AstraZeneca** sy **Johnson & Johnson** dia samy mampiasa taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza avokoa. Ireo vaksiny **Pfizer** sy **Moderna** dia tsy nampiasa taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza afa-tsy tamin'ny fanandramana ny fahombiazan'ny vaksiny. [6 & 2]

2/ Torolalana ara-moraly hoan'ireo hitsindrona vaksiny misy tsiny ara-etika

Ny **Kongregasiona ho an'ny Foto-pampianarana ny Finoana** (Congrégation pour la Doctrine de la Foi (CDF)) dia namoaka lahatsoratra tamin'ny 17 Desambra 2021 manazava ny lafiny moraly amin'ny fampiasana ireo vaksiny sasany miaro amin'ny Covid-19. [1]

Raha **tsy afaka ho azo** (non disponible) ireo vaksiny tsy misy tsiny ara-etika izay miaro amin'ny Covid-19, dia **mifanaraka amin'ny moraly** ny fanapahan-kevitra ny olona iray hotsindromina vaksiny izay nampiasa ireo taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza. ([1], §2)

Ny dikan'ny hoe **tsy afaka ho azo** eto dia ohatra hoe: firenena izay tsy manome ireo vaksiny tsy misy tsiny ara-etika ho an'ireo mpitsabo sy ireo marary, na firenena izay sarotra ny fizarana noho ny lafiny fitahirizana na ny fitaterana, na koa firenena izay tsy mamela ireo olom-pirenena hisafidy hitsindrona ny karazana vaksiny izay tiana na dia hita ao an-toerana aza izany. ([1], §2)

Lavitra (éloignée) sady **iharana** (passive) ny **fandraisan'anjara materialy amin'ny ratsy** (coopération matérielle au mal) tanterahin'ny olona manaiky hitsindrona ireo vaksiny misy tsiny ara-etika. Mampatsiahy ny CDF fa, rehefa misy loza lehibe toy ny Covid-19 izao, dia **tsy adidy tsy maintsy tanterahina** ny miala amin'ny fandraisan'anjara iharana sy lavitra toy ny fanekena hitsindrona ireo vaksiny misy tsiny ara-etika. ([1], §3)

Ny olona mitsindrona vaksiny misy tsiny ara-etika, satria tsy afaka ho azo ireo vaksiny tsy misy tsiny ara-etika, dia **tsy hoe mandray anjara amin'ny fomba mazava** (coopération formelle) amin'ilay fanalan-jaza, sady **tsy hoe manome rariny ho azy** ny fanaovana fanalan-jaza. ([1], §3)

Mba hifanaraka amin'ny moraly ny fampiasan'ilay olona vaksiny misy tsiny ara-etika dia mila manaiky ilay olona fa **tsy mifanaraka amin'ny etika sy moraly ny fampiasana ireo taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza**. ([1], §4)

Araka izany, ny Fivondronam-ben'ireo eveka katolika ao USA dia mamporisika ireo olona hitsindrona vaksiny mba **hifidy izay vaksiny kely fifampikasohana indrindra** amin'ireo taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza. Oharina amin'ny vaksiny **Johnson & Johnson**, ireo vaksiny **Pfizer** sy **Moderna** dia kely fifampikasohana kokoa amin'ireo taranaka sela misy ifandraisany amin'ny fanalan-jaza. [3]

Fanazavana bebe kokoa momba ny fandraisan'anjara amin'ny ratsy: [8]

Lahatsoratra nampiasaina:

- [1] [Note on the morality of using some anti-Covid-19 vaccines](#) ([Note sur la moralité de l'utilisation de certains vaccins anti-Covid-19](#)), Congregation for the doctrine of the faith, 21 December 2020.
- [2] [Answers to Key Ethical Questions About COVID-19 Vaccine](#), Secretariat of Pro-Life Activities - United States Conferences of Catholic Bishops, January 2021.
- [3] [Covid-19 vaccines: Moral & ethical concerns](#), Video address of the Chairman of the US Conference of Catholic Bishops' Committee on Doctrine, 4 March 2021
- [4] [COVID Vaccines & Fetal Cell Lines: Fact sheet](#), Charlotte Lozier Institute, September 2020.
- [5] [The different types of COVID-19 vaccines](#), WHO, 12 January 2021.
- [6] [CLI Statement on Johnson & Johnson Vaccine: Abortion-Derived Cell Lines Used in Production Process](#), Charlotte Lozier Institute, March 2021.
- [7] [The Ethics of HEK293](#), Alvin Wong, The National Catholic Bioethics Quarterly, Volume 6, Issue 3, Autumn 2006.
- [8] [Understanding Cooperation with Evil](#), The Jesuit Post, March 2012.